

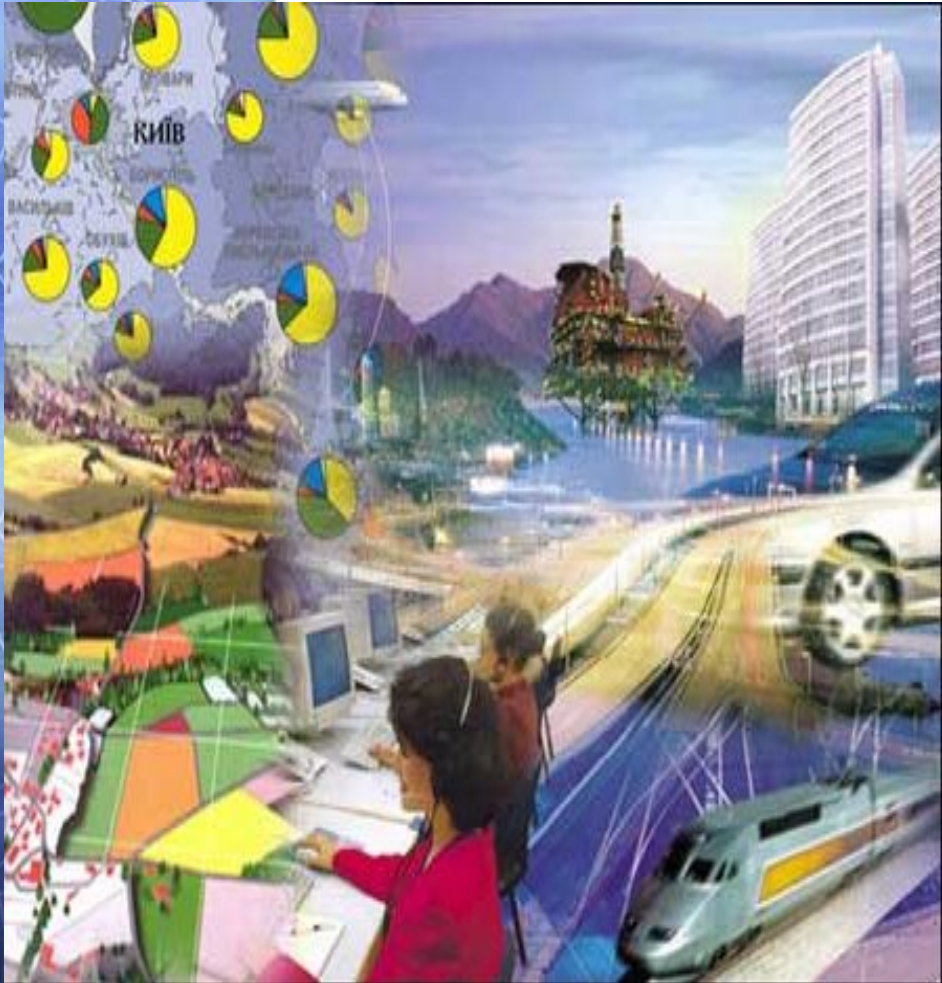
ТЕРИТОРІАЛЬНА СТРУКТУРА ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Завдання уроку:

Сформувати поняття:

- територіальна структура господарства;
- “ підприємство ”
- “ промисловий центр ”
- “ промисловий вузол ”
- “ промисловий район ”
- Чинники розміщення галузей господарства;
- Різні форми організації виробництва;

ПЕРВИННИМ ЕЛЕМЕНТОМ ВИРОБНИЦТВА Є ПІДПРИЄМСТВО

- це основна ланка господарського комплексу, що функціонує у виробництві, науці й торгівлі; організація, що виробляє продукцію або послуги.

ПІДПРИЄМСТВА

I. ФОРМА ВЛАСНОСТІ

ДЕРЖАВНА

МУНІЦИПАЛЬНА
(комунальна)

ПРИВАТНА

КОЛЕКТИВНА

МІЖНАРОДНА

ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО

ВИЗНАЄТЬСЯ
підприємство, що діє
на основі приватної
власності одного або
кількох громадян,
іноземців, осіб без
громадянства та його
(їх) праці чи з
використанням
найманої праці.

Приватним є також
підприємство, що діє
на основі приватної
власності суб'єкта
господарювання -
юридичної особи.

КОЛЕКТИВНА: АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО

господарське товариство, статутний капітал якого не може бути меншим ніж 1250 мінімальних заробітних плат і який поділено на визначену кількість часток однакової номінальної вартості, корпоративні права за якими посвідчуються акціями. Акціонерні товариства створюються в формі публічних або приватних товариств.

Фермерське господарство

є формою підприємництва громадян з метою виробництва, переробки та реалізації товарної сільськогосподарської продукції.

Членами фермерського господарства не можуть бути особи, які працюють у ньому за трудовим договором (контрактом, угодою).

ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО

підприємство, засноване на
державній формі власності

avianeews.com

КООПЕРАТИВ

це підприємство,
утворене фізичними
або юридичними
особами, які
добровільно
об'єдналися на основі
членства для ведення
спільної
господарської та
іншої діяльності з
метою задоволення
своїх економічних,
соціальних та інших
потреб на засадах
самоврядування.

Товариство

це організація,
створена
шляхом
об'єднання осіб
(учасників), які
мають право
участі у цьому
товаристві.

СПІЛЬНІ ПІДПРИЄМСТВА

підприємства, що базуються на спільному капіталі суб'єктів господарської діяльності України або іноземних суб'єктів господарської діяльності, на спільному управлінні та на спільному розподілі результатів та ризиків.

Коорпорація "Богдан"

створює з Чеською Segeles спільне підприємство по виробництву тролейбусів

ЗАВДАННЯ: назвіть типи підприємств свого регіону за формами власності?

Копри шахти "Красноармійська-Західна № 1". Донбас.

sentcha.at.ua

II. ТЕРИТОРІАЛЬНА СТРУКТУРА ГСПОДАРСТВА -

**відображає розміщення галузей
господарства, виробництв,
підприємств по території
країни**

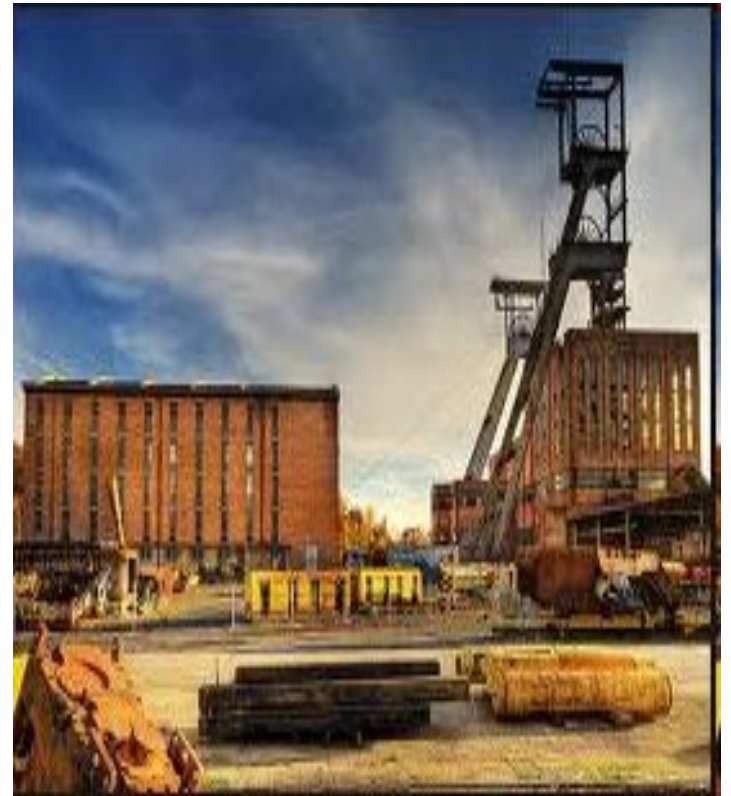
Територіальна структура господарства

1. ПРОМИСЛОВИЙ ПУНКТ

- невелике поселення з одним малим промисловим підприємством.

Це зазвичай селища міського типу.

2. ПРОМИСЛОВИЙ ЦЕНТР

- населений пункт в якому є одне середнє або велике підприємство чи кілька не пов'язаних між собою технологічним и процесами підприємств.

м. Золотоноша

3. ПРОМИСЛОВИЙ ВУЗОЛ

зосередження кількох центрів і пунктів, в якому підприємства поєднуються певними виробничо-технологічними зв'язками, спільністю транспортно-географічного розміщення, загальними системами інфраструктури й поселень для найефективнішого використання природних, матеріальних і трудових ресурсів. (Наприклад, у Донецьку діють сотні взаємопов'язаних підприємств металургійної, будівельної, хімічної, машинобудівної галузей промисловості).

4. Промислова агломерація

великі ф
терит
зосер
пром
навкс
відріз
рівне
конце
різни
пром
інфра
наук
культ
також
насел

- Крем
- Горлі
- Запор
- Київс

5. ПРОМИСЛОВИЙ РАЙОН

територіальне
поєднання
однієї або
декількох
галузей, між
якими
здійснюються
виробничі зв'
язки.

6. Економічний район

частина території країни з відносно однорідними природними і соціально-економічними характеристиками і певними кордонами, що відрізняється від сусідніх територій цілісністю і спеціалізацією.

ЕКОНОМІЧНІ РАЙОНИ УКРАЇНИ

ГРУПОВА ФОРМА РОБОТИ

Проаналізуйте карту господарства України
і дайте відповідь на такі питання:

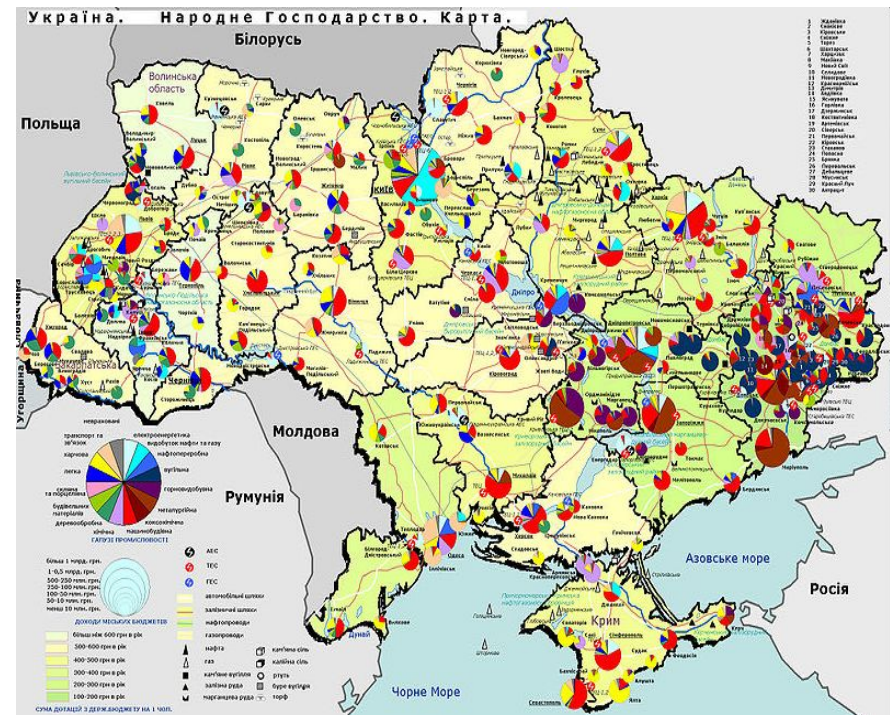
ЗАПИТАННЯ:

I група

- В якій частині України розташовано найбільше промислових центрів?

II ГРУПА

Чому на сході України переважають центри паливної промисловості та виробництва чорних і кольорових металів?

III. За особливостями технологій та витрат виділяють такі виробництва:

ТРУДОМІСТКІ
— виробництва з
високою
часткою витрат
на робочу силу.

(точне машинобудування —
підприємства розміщені у
великих містах)

ВИРОБНИЦТВА:

МАТЕРІАЛОМІСТКІ
– це виробництва
з високою
частотою витрат
на сировину.

(підприємства важкого
машинобудування,
розміщенні біля
сировинних баз)

ВИРОБНИЦТВА

**ЕНЕРГОЄМНІ – великі
затрати електроенергії
на виготовлення
одиниці продукції**

(деякі галузі кольорової
металургії, розміщені
біля джерел дешевої
сировини)

ВИРОБНИЦТВА

НАУКОМІСТКІ

значні затрати на
науково –
дослідницьку
роботу

(ракетобудування
розміщене в
потужних
наукових
центрах)

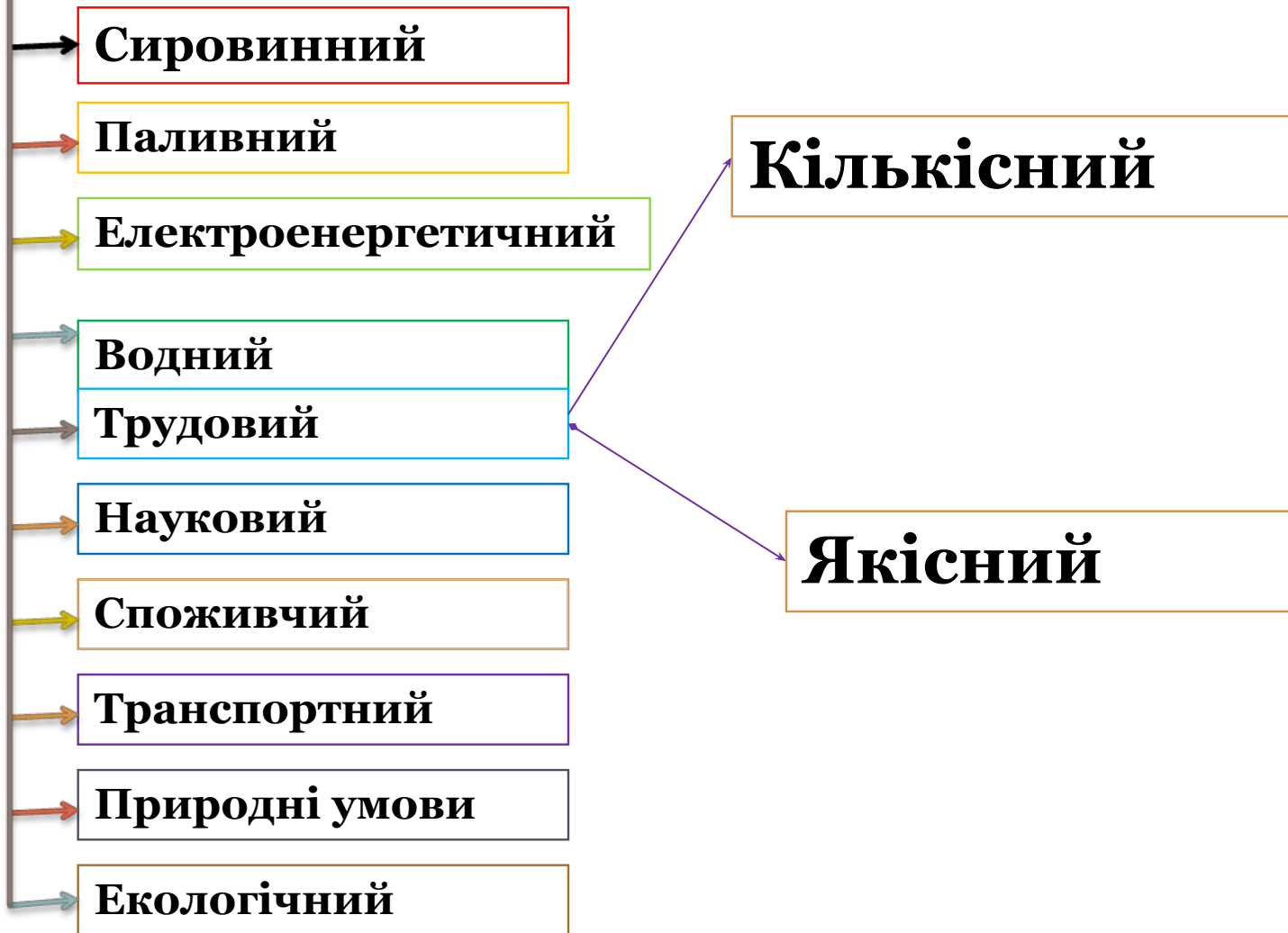
ВИРОБНИЦТВА

ВОДОМІСТКЕ
(водоємне) –
орієнтується
на потужні
водні ресурси
(виробництво паперу)

III. Чинники розміщення підприємств

IV. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА

Основні

КОНЦЕНТРАЦІЯ

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

КООПЕРУВАННЯ

КОМБІНУВАННЯ

Диверсифікація

Деконцентрація

Конверсія

Другорядні

1. КОНЦЕНТРАЦІЯ

Зосередження все більших обсягів виробництва на окремих підприємствах, в окремих центрах.

- ***Екстенсивна концентрація*** - збільшення виробництва на окремому підприємстві за рахунок його розширення
- ***Інтенсивна концентрація*** - обсяги виробництва збільшуються внаслідок впровадження високопродуктивного технологічного обладнання.
- **Концентрація дає змогу механізувати або автоматизувати виробництво, перевести його на нові технології, тим самим підвищити продуктивність праці.**
- **Характерна для чорної металургії, електроенергетики, хімічної промисловості**

1-А. Деконцентрація

- в сучасних умовах ефективними можуть бути малі і середні підприємства — їх легше переорієнтувати на випуск конкурентоспроможної продукції, і тому доцільною зараз є деконцентрація виробництва, створення міні-підприємств.

2. СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ

- Випуск на одному підприємстві певного виду продукції, що веде до поліпшення якості продукції, підвищення продуктивності праці, зниження собівартості виробництва.
- Автомобілебудування
- **Форми спеціалізації:**
 - 1) технологічна (на заготовках),
 - 2) подетальна,
 - 3) попередметна,
 - 4) постадійна

3. КООПЕРУВАННЯ

- Встановлення виробничих взаємозв'язків між спеціалізованими підприємствами, які спільно працюють над виробництвом складної продукції.
- Воно набуло значного поширення у машинобудуванні. Наприклад, для виробництва автомобіля чи літака необхідні деталі, що виробляють декілька сотень спеціалізованих підприємств. Вони постачають ці деталі на складальне підприємство, яке випускає готову продукцію.

4. КОМБІНУВАННЯ

- Поєднання на одному підприємстві всіх стадій переробки певної сировини, що забезпечує мало- або безвідхідність виробництва.
- Найбільш поширені комбінати у металургії, текстильній, деревообробній та нафтохімічній промисловості.

5. Диверсифікація виробництва

- Процес кількісного та якісного урізноманітнення продукції. Характерна для великих підприємств, які повільно реагують на зміну попиту. Тоді паралельно з випуском основної продукції розгортається виробництво іншої, яка користується попитом.
- Прикладом такого підприємства є "Південмаш" у Дніпропетровську, на якому паралельно з виробництвом ракетної техніки налагоджено випуск колісних тракторів, тролейбусів, побутової техніки та ін.

6. Конверсія

НЯ

ОЮ
ОВІСТЮ,
ТАКОЖ
НТАЦІЯ
НА
ДТВО

V. ЗМІНИ У ГОСПОДАРСЬКОМУ КОМПЛЕКСІ УКРАЇНИ ЗА РОКИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

- ◆Здобуття державності
- ◆Скорочення частки виробничої сфери
- ◆Збільшення частки невиробничої сфери
- ◆Поширення ресурсо - та енергозберігаючих технологій
- ◆Збереження та підвищення конкурентноспроможності українських виробників
- ◆Роздержавлення та приватизація промислових об'єктів
- ◆Земельна реформа
- ◆Прискорення науково-технічного прогресу
- ◆Розвиток сучасних ефективних і конкурентноспроможних виробництв
- ◆Конверсія
- ◆Розвиток інтенсивних технологій.